I

(Riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet)

OPINJONIJIET

IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW

521 SESSJONI PLENARJA TAL-KESE FL-14 U L-15 TA' DIĊEMBRU 2016

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-ekonomija funzjonali"

(opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2017/C 075/01)

Relatur: **is-Sur Thierry LIBAERT**

Bażi legali	Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura
	Opinjoni fuq inizjattiva proprja
Deċiżjoni tal-Assemblea Plenarja	21.1.2016
Sezzjoni kompetenti	Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum
Adottata fis-sezzjoni	4.10.2016
Adottata fil-plenarja	15.12.2016
Sessjoni plenarja Nru	521
Riżultat tal-votazzjoni	169/0/3
(favur/kontra/astensjonijiet)	

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1. B'din l-Opinjoni, il-KESE jesprimi x-xewqa tiegħu li jara lis-soċjetà tidħol fi tranżizzjoni ekonomika biex tgħaddi minn fażi ta' sfruttament żejjed tar-riżorsi u ta' ħela lejn fażi aktar sostenibbli, ibbażata fuq il-valur tal-kwalità iktar milli tal-kwantità, u rikka fl-impjiegi. Il-KESE jafferma r-rieda tiegħu li jara li l-Ewropa tieħu l-inizjattiva fir-rigward ta' invenzjoni ta' forom ġodda ta' ekonomija.

1.2. Il-KESE jemmen li għandha tiġi appoġġjata l-ekonomija funzjonali sa fejn din tippermetti li jiġu indirizzati l-isfidi kollha jew parti minnhom. Din mhijiex għan fiha nnifisha, iżda mezz biex jintlaħqu għanijiet ġodda tal-mudell ta' konsum.

1.3. Peress li jeżistu ħafna inċertezzi jew fatturi mhux magħrufa fir-rigward ta' dawk li suppost huma benefiċċji ekonomiċi, ambjentali u soċjali tal-ekonomija funzjonali, hemm bżonn ta' valutazzjoni sħiħa ta' tipi ta' prodotti jew ta' servizzi sabiex ikunu jistgħu jiġu definiti l-vantaġġi u fejn applikabbli, il-kundizzjonijiet li għandhom jiġu rispettati fl-ekonomija funzjonali għall-benefiċċju taċ-ċittadini.

1.4. Sussegwentement jeħtieġ li jiġi promoss it-tikkettar li jindika l-impatti (ambjentali, soċjali, ekonomiċi, eċċ.) tal-prodott jew tas-servizz akkwistat skont approċċ tal-ekonomija funzjonali – "aċċess" jew "użu" kontra "sjieda". Tikkettar bħal dan għandu jippermetti lill-konsumatur ikun jaf jekk huwiex iktar xieraq li jagħżel li jixtri prodott jew servizz u biex jagħmel għażliet informati. Il-kwalità u l-affidabbiltà tal-informazzjoni pprovduta mill-intrapriżi huma kruċjali f'dan ir-rigward. Għalhekk jeħtieġ li jiġu stabbiliti awtoritajiet u mekkaniżmi li jiggarantixxu dan f'għajnejn il-konsumaturi.

1.5. Il-KESE jirrakkomanda li l-Istati Membri u l-partijiet interessati jippromovu l-konsum responsabbli, qabel kollox matul il-fażi edukattiva, b'enfasi fuq l-ekonomija funzjonali. Jekk issir b'mod intelliġenti, l-ekonomija funzjonali tista' tgħin biex jingħelbu bosta sfidi attwali marbuta mal-konsum.

1.6. B'mod aktar ġenerali, il-KESE jirrakkomanda li jitħaffu r-riċerka u r-riżultati fir-rigward ta' metodi ġodda ta' produzzjoni u ta' konsum b'konnessjoni mal-ekonomija funzjonali:

— It-tfassil ekoloġiku tal-prodotti, li jippermetti biex mill-bidu nett tiġi żgurata s-sostenibbiltà tar-riżorsi li jintużaw filwaqt li jitqies l-impatt ambjentali tal-prodotti tul iċ-ċiklu sħiħ tal-ħajja tagħhom. L-ekonomija funzjonali tista' tinvolvi disinji ġodda ta' prodotti, li jkunu jistgħu jissewwew aktar, ikunu modulari, eċċ.

— L-ekonomija ċirkolari, b'rabta mal-Opinjoni tal-KESE dwar il-pakkett dwar l-ekonomija ċirkolari ([1]), għandha approċċ minn nieqa sa nieqa ("cradle to cradle") bil-għan li tittrasforma l-iskart ta' intrapriża f'riżorsi għal intrapriżi oħra. L-ekonomija funzjonali tista' tippermetti li jiġu vvalutati aħjar il-koprodotti u l-esternalitajiet ta' ċerti kumpaniji għall-finijiet tal-produzzjoni ta' oħrajn.

— L-ekonomija kollaborattiva, b'mod partikolari permezz tal-Opinjoni tal-KESE tal-21 ta' Jannar 2014 ([2]), li l-bażi teoretika tagħha hija l-ekonomija funzjonali. L-iżviluppi ta' dawn il-forom ta' negozji flimkien jistgħu, f'ċerti kundizzjonijiet, jaċċeleraw il-benefiċċji tal-ekonomija funzjonali, b'mod partikolari b'rabta mal-ambjent.

— L-ekonomija għall-ġid komuni, flimkien mal-Opinjoni tal-KESE tas-17 ta' Settembru 2015 ([3]).

— L-ekonomija kollaborattiva, li ġiet indirizzata b'mod partikolari fl-Opinjoni tal-KESE tat-13 ta' Mejju 2016 ([4]).

1.7. Pakkett leġislattiv Ewropew għandu jipprovdi struttura għal servizzi mogħtija permezz tal-ekonomija funzjonali, b'rabta b'mod partikolari mal-kwistjonijiet ġodda tal-konsum – il-konsum kollaborattiv, l-obsolenza, il-fehim ta' dawn il-mudelli mill-konsumatur, u kuntest legali u fiskali aktar favorevoli għall-kumpaniji innovattivi.

1.8. It-territorjalizzazzjoni tal-ekonomija funzjonali tippermetti li tindirizza l-isfidi ġodda ta' żvilupp reġjonali sostenibbli, permezz tal-esperimentazzjoni ta' mudelli ekonomiċi ġodda. L-ekonomija funzjonali hija utli biex tenfasizza l-assi reġjonali, toħroġ mill-istandardizzazzjoni tal-produzzjoni tal-massa, li hija parzjalment responsabbli għad-diżillużjoni tal-konsum attwali, u tqis ir-riperkussjonijiet kollha tas-sistema ta' produzzjoni. Barra minn hekk, minħabba li d-densità tagħhom twassal għal approċċi bbażati fuq il-pooling tar-riżorsi, il-bliet huma wieħed mit-territorji l-iktar adatti sabiex jiġu żviluppati soluzzjonijiet ta' ekonomija funzjonali.

1.9. Sabiex tiġi indirizzata t-tranżizzjoni fundamentali lejn mudell ekonomiku ġdid b'konsegwenzi prinċipali u sistematiċi f'diversi oqsma, huwa rrakkomandat li tinħoloq struttura trasversali permanenti ġdida fi ħdan il-KESE biex jiġu analizzati dawn l-iżviluppi.

1.10. Ser tkun utli pjattaforma għall-iskambju li tagħmel l-inizjattivi tal-ekonomija funzjonali aktar viżibbli fil-livell Ewropew, f'kuntest fejn ma tantx hemm eżempji tajbin u dawn mhux dejjem jirċievu l-attenzjoni li tisthoqqilhom. Din il-pjattaforma tista' tiddaħħal fil-pjattaforma Ewropea dwar l-ekonomija ċirkolari approvata mill-KESE fil-votazzjoni dwar l-Opinjoni tiegħu dwar il-pakkett tal-ekonomija ċirkolari, ippreżentat mill-Kummissjoni Ewropea.

1.11. L-ekonomija funzjonali tista' tippermetti li jerġgħu jingħaqdu l-valuri differenti li jagħmlu l-valur ta' oġġett. Il-valuri ta' użu, iżda wkoll il-valur tax-xogħol, għandhom isibu mezz biex jeżistu flimkien fi ħdan l-ekonomija funzjonali.

1.12. Ser ikun kruċjali li jiġu ċċarati u ssemplifikati l-kwistjonijiet tal-assigurazzjoni relatati mal-mudelli ta' ekonomija funzjonali, u jeħtieġ li dawn ikunu aktar espliċiti għall-konsumatur finali, sabiex ikunu jistgħu jiġu żviluppati s-servizzi l-ħodda tal-ekonomija funzjonali.

([1]) ĠU C 264, 20.7.2016, p. 98.
([2]) ĠU C 177, 11.6.2014, p. 1.
([3]) ĠU C 13, 15.1.2016, p. 26.
([4]) ĠU C 303, 19.8.2016, p. 36.

2. **Tifsira u kontenut: mis-sjieda għall-użu**

2.1. L-ekonomija funzjonali għandha l-għan li tiżviluppa l-użu tal-prodotti minflok is-sjieda tagħhom. Madankollu dan ifisser aktar milli sempliċiment jiġu inkorporati "servizzi" miżjuda ma' "prodott". L-ekonomija funzjonali tqis l-isfidi kollha fil-konsum billi jitqies aħjar l-utent finali, mudelli ekonomiċi aktar effiċjenti fl-użu tar-riżorsi, saħansitra l-għotja ta' benefiċċji konġunti għar-reġjuni. F'din il-perspettiva, l-intrapriżi ma jbigħux prodott iżda l-funzjonalità tal-prodott, li titħallas skont l-użu. Għalhekk, il-manifatturi għandhom interess a priori li jiżviluppaw prodotti solidi, li jissewwew u li jkollhom manutenzjoni faċli fil-kuntest tal-mudell ekonomiku tagħhom, kif ukoll li jiżguraw katina ta' produzzjoni u loġistika adegwati.

2.1.1. Il-paradigma ekonomika sottostanti turi li l-valur jinsab fil-benefiċċji li joħorġu mill-użu tiegħu, jiġifieri l-valur ta' użu, iżda wkoll fl-oġġett jew fis-servizz stess jew fil-valur tiegħu f'għajnejn ħaddieħor, jiġifieri l-valur tax-xogħol jew il-valur ta' skambju.

2.1.2. Fil-mudell ekonomiku tradizzjonali, il-produtturi joħolqu l-valur u l-konsumaturi jeqirduh permezz tal-konsum. Fl-ekonomija funzjonali, l-interessi taż-żewġ partijiet għandhom jallinjaw ruħhom, jew fi kwalunkwe każ jingħaqdu, biex kulħadd iżomm, jew saħansitra joħloq, l-valur. Bir-rivoluzzjoni diġitali attwali, il-produzzjoni u l-isfruttament tad-data li ġejja mill-użi u l-għarfien tal-prodotti huma pereżempju waħda minn dawn ir-riżorsi u l-valuri l-ġodda maħluqa miż-żewġ partijiet.

2.1.3. Id-dinamiki l-ġodda emerġenti madwar il-figura, li għadha ipotetika, tal-"prosumatur" (neoloġiżmu li jindika ż-żewġ rwoli storikament separati tal-produttur u tal-konsumatur), juru kif ir-relazzjonijiet ekonomiċi lineari jew vertikali ħafna qegħdin jinbidlu fi skemi jew strutturi aktar konnessi jew orizzontali.

2.1.4. L-ekonomija funzjonali tista' tippromovi d-dematerjalizzazzjoni tal-ekonomija, billi tintegra l-ispejjeż kollha fil-prezz finali. Din għandha tippermetti li jiġi promoss id-diżakkoppjament tal-attività ekonomika mill-impatt ambjentali.

2.2. Hemm żewġ skejjel ta' ħsieb, li joffru żewġ mudelli li ftit jew wisq kellhom suċċess fl-applikazzjoni tal-kunċett ta' ekonomija funzjonali. L-ewwel skola ta' ħsieb tkopri l-provvista ta' servizz iffokata fuq l-użu u torbot mal-idea ġenerali ta' ekonomija tas-servizzi. Din tirrevedi r-relazzjoni ta' sjieda, iżda ftit li xejn titkellem dwar il-prodotti. It-tieni tikkonċentra fuq l-esternalitajiet tal-ekonomija funzjonali li jistgħu jwasslu għal soluzzjonijiet ġodda, fejn il-bejgħ ta' oġġetti u ta' servizzi jidher bħala pakkett integrat (fejn tingħata ħarsa lejn il-kwistjonijiet ta' xogħol jew tal-produzzjoni tar-riżorsi intanġibbli, inklużi r-riżorsi reġjonali) u fejn il-konsumatur huwa parti integrali mis-soluzzjoni ddisinjata.

2.3. L-approċċ li jirrakkomanda l-KESE huwa wieħed bilanċjat. L-idea mhijiex li tiġi promossa b'mod uniformi l-ekonomija funzjonali iżda li din issir biss meta tipprovdi tweġibiet għall-isfidi l-ġodda elenkati.

3. **Il-kwistjonijiet**

3.1. L-ekonomija funzjonali hija interessanti peress li fit-teorija, jew, fi kwalunkwe każ, taħt ċerti kundizzjonijiet, hija kapaċi tindirizza diversi sfidi (kemm jekk ekonomiċi, soċjali, ambjentali kif ukoll kulturali) relatati mal-konsum attwali.

3.2. Fil-kuntest ta' approċċ integrat, b'mod partikolari fi ħdan ir-reġjuni, tista' toħloq benefiċċji konġunti jew esternalitajiet pożittivi. Għalhekk, bħala eżempju, permezz ta' metodi ta' ħidma abbażi ta' kooperattivi u dawk trasversali, l-awtoritajiet lokali jinkludu fil-provvista tagħhom tad-dawl pubbliku kunsiderazzjonijiet bħall-prestazzjoni ekonomika, is-sikurezza tal-ispazji pubbliċi, iżda wkoll it-tnaqqis tat-tniġġis tad-dawl, kif ukoll it-tnaqqis tal-konsum tal-enerġija. Billi jiġu integrati dawn l-għanijiet differenti, aktar milli jkun hemm enfasi fuq parametru wieħed, huwa possibbli li jintlaħqu diversi għanijiet u l-ispejjeż jinżammu taħt kontroll.

3.2.1. Billi jiġu koordinati l-investimenti, l-ekonomija funzjonali hija għodda li tippromovi l-innovazzjoni għall-iżvilupp sostenibbli, u b'mod partikolari l-innovazzjonijiet teknoloġiċi nodfa jew ekoloġiċi. Dawn tal-aħħar, li ħafna drabi jkunu aktar intensivi fil-kapital mis-soluzzjonijiet konvenzjonali, isibu għalhekk mudell ekonomiku li jippromovi t-tixrid tagħhom permezz tal-konsumaturi li, individwalment m'għandhomx biżżejjed kapaċitajiet finanzjarji. Pereżempju, kuntratt għall-prestazzjoni tal-enerġija jista' jippermetti lill-utent li jkollu aċċess għal teknoloġiji u servizzi effiċjenti fl-enerġija li kultant jiswew ħafna flus permezz ta' ħlas baxx fix-xahar.

3.3. Mil-lat ambjentali, il-metodi tal-konsum attwali bbażati fuq sjieda individwali jwasslu għal użu insuffiċjenti tal-oġġetti u konsegwentement għal ħela sinifikanti ta' riżorsi naturali (pereżempju, attwalment karozza ma tintużax 95 % tal-ħin, u fil-bliet, ġeneralment tintuża minn ftit aktar minn persuna waħda 1,2).

3.3.1. L-akkwist ta' servizz tal-mobbiltà (siġġu għal numru ta' kilometri partikolari, karozza għal perjodu u kilometraġġ definiti, eċċ.) jgħin jiżdied l-użu ta' dawn ir-riżorsi. L-ekonomija funzjonali tista' għalhekk iżżid l-intensità tal-użu ta' bosta beni ta' konsum, u b'hekk jinħolqu aktar valur għal impronta ambjentali baxxa.

3.3.2. L-issettjar tal-prezzijiet tas-servizzi tal-ekonomija funzjonali, li tibni fuq l-ispejjeż kollha tal-prodotti u s-servizzi u mhux biss fuq l-ispejjeż marġinali, jippermetti li l-ispejjeż reali jinftiehmu aħjar mill-utent. Dan jagħti sinjal ta' prezz li l-eqreb li jirrifletti l-impatt reali tal-produzzjoni, u jheġġeġ għalhekk imġiba aktar responsabbli (pereżempju: meta tinxtara siegħa ta' car-sharing, l-utent jikkontribwixxi għall-ispejjeż tat-tkagħbir bl-użu, l-assigurazzjoni, il-parkeġġ, il-karburant, eċċ., bl-ispejjeż kollha kkalkulati fuq bażi pro rata. Il-konsumatur għalhekk ser ikun iktar miftuħ għal użu raġonevoli ta' din il-vettura meta mqabbel ma' approċċ ibbażat fuq is-"sjieda" fejn huwa biss il-karburant li jitqies bħala spiża ta' użu).

3.4. F'termini soċjali, sabiex jitnaqqsu l-ispejjeż ta' aċċess għal prodott jew servizz, sew jekk permezz tal-akkomunament ta' investiment minn diversi partijiet jew billi tiġi limitata l-ispiża tal-użu maħsub għall-ispejjeż għall-aċċess, l-ekonomija funzjonali tista' tippermetti lil għadd kbir ta' konsumaturi jaċċessaw servizzi li qabel ma kienux disponibbli għalihom. Il-kwistjoni kruċjali, minn perspettiva kemm ekonomika kif ukoll legali jew ta' assigurazzjoni, hija għalhekk dik li jiġi identifikat l-investitur jew id-detentur tal-kapital li jsir disponibbli għall-utenti. Dwar dawn il-kwistjonijiet, l-isfidi tal-leġislazzjoni l-ġdida li għandha tinħoloq jidhru kbar.

3.4.1. Il-kwistjonijiet soċjali huma numerużi, u bl-istess mod bħall-kwistjonijiet ambjentali, għandhom jiġu esplorati serjament sabiex jiġi deċiż jekk l-ekonomija funzjonali hux ser tkun ta' benefiċċju f'dan il-qasam u, fuq kollox, sabiex jiġu stabbiliti l-kundizzjonijiet li bihom għandha tiġi introdotta l-ekonomija funzjonali għal progress soċjali.

3.5. Il-bidla radikali li tinvolvi t-tranżizzjoni minn "proprjetà" għal "aċċess" ma hijiex bla konsegwenzi. Hija tirfed il-bidla minn mudell ta' konsum ibbażat fuq il-pretensjoni u x-xewqa imitattiva lejn konsum aktar moderat, li għandu inqas għeruq f'imġiba kompulsiva, u li fi kwalunkwe każ jiddependi inqas fuq is-sjieda ta' beni materjali.

3.6. Id-diġitalizzazzjoni tista' tippermetti li jiġi estiż l-ambitu tal-ekonomija funzjonali, sabiex toħroġ mill-isfera esklużiva, fi kwalunkwe każ oriġinali, tal-B-to-B. Jekk jitnaqqsu b'mod partikolari l-ispejjeż tat-tixrid u tal-implimentazzjoni, is-soluzzjonijiet diġitali jistgħu jipprovdu soluzzjonijiet ta' ekonomija funzjonali lil kulħadd f'oqsma diversi ħafna (mużika, mobbiltà, tagħmir, akkomodazzjoni, eċċ.). F'dawn il-perspettivi, sabiex jiġi żgurat li l-mudell ekonomiku l-ġdid jista' jopera flimkien ma' dak eżistenti, għandhom jiġu żviluppati u implimentati malajr qafas fiskali u regolatorju adatt.

3.7. Il-ħidma u l-kontributi reċenti juru li l-prattiki ta' ekonomija funzjonali għandhom suċċess u jiġu adottati meta s-soluzzjonijiet itejbu l-esperjenza tal-utent u l-kwalità tal-ħajja tal-konsumatur, aktar milli skont kriterji purament ekonomiċi jew ambjentali. Il-każ tal-car-sharing juri li din is-sistema tipprovdi soluzzjoni effettiva fil-kuntest tal-kwistjoni kruċjali tal-parkeġġ fiċ-ċentru tal-belt, kif ukoll standardizzazzjoni, li tipprovdi aċċess immedjat għal katalogu onlajn vast.

4. **Ostakli u limiti**

4.1. L-ekonomija funzjonali tista' twassal f'xi każijiet għal aċċelerazzjoni fir-rati ta' konsum u ta' tiġdid tal-prodotti. B'hekk, fir-rigward tat-telefonija mobbli jew il-kiri fit-tul b'għażla ta' xiri (hire purchase) ta' vetturi, mhuwiex ċertament ovvju li dawn il-mudelli (ġeneralment kiri fit-tul bl-għażla ta' xiri) fil-fatt jikkontribwixxu biex jestendu l-ħajja ta' prodotti jew itejbu r-riċiklaġġ fl-aħħar tal-ħajja.

4.2. Jekk il-gruppi industrijali kbar huma l-aktar magħrufin biex jimplimentaw eżempji konkreti, setturi aktar tradizzjonali bħall-agrikoltura, pereżempju permezz ta' xiri kollettiv, iżda wkoll l-istart-ups, għandhom rwol x'jaqdu sabiex jikkonsolidaw u jxerrdu l-ekonomija funzjonali fi ħdan is-soċjetà. Barra minn hekk jidher li l-SMEs jistgħu jsibu soluzzjonijiet ġodda għall-klijenti tagħhom f'dan il-kunċett u l-applikazzjoni tiegħu. Ċerti strutturi, fil-forma ta' kooperattivi, jistgħu wkoll jippromovu forom ta' governanza aktar orizzontali fejn l-utent huwa totalment involut.

4.3. Billi jitnaqqsu l-ispejjeż ta' aċċess għal prodott jew servizz, l-ekonomija funzjonali tista' tkun ta' benefiċċju għaċ-ċittadini bi dħul modest. B'mod partikolari hija tippermetti adattabbiltà u flessibbiltà fl-aċċess għas-servizzi u l-prodotti. Madankollu, fl-istess ħin, hija tista' twassal biex dawn iċ-ċittadini bi dħul modest ikunu aktar vulnerabbli jekk ma jibqgħux f'pożizzjoni li jħallsu għall-aċċess, l-użu jew l-abbonament għal servizz. Minn din il-perspettiva, u fil-kuntest attwali ta' prekarjetà dejjem tikber f'ħafna pajjiżi Ewropej, is-sjieda tista' tidher preferibbli u għalhekk aktar sikura għaċ-ċittadini prekarji. Barra minn hekk, fir-rigward tal-aċċess għal ċerti beni u servizzi, l-inugwaljanza fl-aċċess mhix biss kwistjoni ta' kapital ekonomiku (riżorsi finanzjarji) iżda wkoll ta' kapital kulturali jew edukattiv (ambjent soċjali, taħriġ).

4.4. Minn perspettiva soċjetali, l-ekonomija funzjonali tista' tagħmel lill-konsumatur, u għalhekk liċ-ċittadin, ftit aktar dipendenti fuq organizzazzjonijiet ekonomiċi jew fuq sistema teknika u ekonomika partikolari. Ladarba wieħed ikun irreġistrat għal servizz partikolari, huwa diffiċli, jekk mhux impossibbli, li jsewwi, jemenda, jimmodifika, eċċ., il-prodott disponibbli. Għalhekk, l-ekonomija funzjonali tista' ssaħħaħ il-kontroll estern jekk l-utenti mhumiex involuti biżżejjed fit-tfassil tal-prodotti u s-soluzzjonijiet żviluppati. Għandhom jitfittxu u jiġu promossi mudelli ekonomiċi u amministrattivi li jippromovu l-awtonomija tal-konsumatur (fl-għażliet, fl-imġiba u fl-użanzi tagħhom).

4.5. Id-diġitalizzazzjoni tista' tippermetti li jiġi estiż l-ambitu ta' applikazzjoni tal-ekonomija funzjonali għall-konsumaturi kollha. Madankollu, din tqajjem diversi kwistjonijiet: il-qbid ta' valur minn ċerti pjattaformi, l-ottimizzazzjoni jew l-evitar tat-taxxa, ir-rispett għall-ħajja privata (partikolarment permezz tal-użu tad-data miġbura), il-konċentrazzjoni ekonomika (monopolji ta' pjattaformi) u kwistjonijiet relatati max-xogħol (kif imsemmi fil-paragrafu 1.6).

4.6. Fir-rigward ta' dawn ir-riskji jew ostakli kollha, is-sempliċi bidla għall-"ekonomija tas-servizzi" ma tistax tipproteġi l-ekonomija funzjonali minn riskji bħal dawn. Approċċ aktar integrat tal-ekonomija funzjonali, li minn naħa jitfa' dubju fuq il-governanza tal-intrapriża, ix-xogħol, ir-rabta mar-reġjun, u min-naħa l-oħra jqis il-konsumatur sa mit-tfassil tas-servizz u matul iċ-ċiklu kollu tal-ħajja tal-prodott, jista' jippermetti li dawn ir-riskji jingħelbu.

4.7. Madankollu, huma ċertament neċessarji miżuri legali f'rabta ma' ħafna minn dawn il-punti u b'mod partikolari fil-qasam tal-kompetizzjoni jew il-privatezza.

5. **Għal dinamika Ewropea tal-ekonomija funzjonali**

5.1. Huma bosta r-raġunijiet għala l-Unjoni Ewropea għandha tindirizza t-tema tal-ekonomija funzjonali. Dawn huma ta' natura ambjentali, soċjali, kulturali iżda wkoll ekonomika. Barra minn hekk, l-isfidi diġitali, u b'mod ġenerali r-rabta mal-mudelli ekonomiċi ġodda, bħall-ekonomija kollaborattiva, ċirkolari, eċċ., huma importanti hawnhekk, b'mod partikolari b'rabta mal-pass tal-bidla.

5.2. Fl-Ewropa, l-ekonomija funzjonali tidher bħala mezz biex l-intrapriżi jerġgħu joħolqu l-valur miżjud u jippromovu soluzzjonijiet rikki fl-impjieg (partikolarment mill-iktar livell baxx, fil-qasam tal-manutenzjoni, it-tiswija, eċċ., iżda wkoll mill-iktar livell għoli, fit-tfassil ta' mudelli ekonomiċi innovattivi u d-disinn ta' servizzi assoċjati), u b'mod partikolari biex tissaħħaħ il-kompetittività ta' ċerti setturi. Bl-iżvilupp ta' servizzi li jirriflettu mill-eqreb possibbli l-bżonnijiet tal-konsumaturi aktar milli produzzjoni standardizzata u li ftit li xejn tkun adattata, hija tista' tgħin biex terġa' tinkiseb il-fiduċja bejn l-intrapriżi u l-konsumaturi u terġa' tingħata tifsira lill-konsum.

5.3. Filwaqt li s-servizzi ta' innovazzjoni tal-intrapriżi l-kbar, l-awtoritajiet reġjonali u għadd kbir ta' esperti jappoġġjaw l-ekonomija funzjonali, huwa ta' stagħġib li wieħed jara kemm huma dgħajfa l-isforzi tal-Ewropa. Minkejja li l-ekonomija funzjonali tinsab fil-qalba tal-ekonomija ċirkolari, bl-ebda mod ma hija msemmija fir-rapport reċenti tal-Kummissjoni bit-titolu "L-għeluq taċ-ċirku" dwar dan is-suġġett.

5.3.1. Minkejja dawn l-inċertezzi u l-limiti, fis-sitwazzjoni politika u ekonomika inċerta attwali fl-Ewropa, l-ekonomija funzjonali hija opportunità biex l-Ewropa tivvalorizza u tiżviluppa l-għarfien u l-kompetenzi ta' bosta atturi.

Brussell, il-15 ta' Diċembru 2016.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Georges DASSIS